

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 фринти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнике у Србији стане лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 15.

Предплату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожкић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручбине.

Једно важно питање по нас.

Још лане, када се озбиљно повела реч по новинама о грађењу жељезница у Турској, чуло се за неку комбинацију, по којој би се Србија мимошла са главном пругом цариградском. Ми смо тада као и дан данас сматрали тај глас за ништа друго, него за неки маневар подумача, с којим ови хтедоше дејствовати на српску владу, како би боље услове постићи могли. Тада као дан данашњи мислимо, да при грађењу жељезнице, које ће да свеже европски исток са западом, мора се узети обзир на наш географични положај и на друге околности, које су поглавито меродавне у таквим стварима.

Од неколико дана опет је та комбинација предмет дневнога реда у аустријским листовима. Они донесоше вест, да је у Бечу у том смислу већ и уговор између аустријских новчаних завода и турских повереника закључен. По њему повући ће се пруга из Бугарске на Скопље и Нови Пазар, па на Сарајево и оданде до савске обале код Брода или Градишке. На аустријској страни скопчала би се линија са жељезницом код Сиска.

Босна би дакле по том плану била тако сретна, да се најважнија светска жељезница кроз њу повуче, и то на штету Србије и нашу, који једино од источне жељезнице очекујемо бољу будућност за нашу варош. Светска трговина већ једанпут је узела пут кроз Босну. То је било с почетка овога века, кад је силни завладаоц Наполеон до обале Саве и Уне своје царство распростра. Тада је сва источна трговина оним путем ишла, и још има старих сарајлија, који памте силне караване, који носиле робу за Немачку и из Немачке. Многи Французи и Грци

настанише се тада шпедиционске трговине ради у Сарајеву, у пркос турскоме зулumu и опасности куге.

Повод овоме посматрају даде чланак један, који донесоше пре неки дан бечке новине „Цукунфт“ и који по „Јединству“ овако гласи:

„Испрва се говорило о двама трасама, т. ј. или би се ишло од Цариграда преко Адријанопоља на Базијаш, на крајњу тачку данашње француске државне пруге, дакле кроз Србију и Угарску, или од Адријанопоља јужније у Босну на тврдињу Брод у војничкој Граници, па одатле преко Сиска кроз Хрватску у Беч.

Као што смо дознали из поуздана извора, прву су трасу напустили сасвим, па су примили ову линију: Цариград, Адријанопољ, Филипопољ, Татар-Пазарџик, Скопље, Нови Пазар, Сарајево, Брод, Сисак. Осим тога повући ће се једно крило десно у Варну, лево у Енос и од Скопља јужно на Солун. Дужина ће тих пруга износити оволико у километрима: Цариград-Брод 1374, Адријанопољ-Варна 293, Адријанопољ-Енос 150, Скопље-Солун 200, свега 2013 километра (2,013.000 метара). Прво ће се правити главна линија, а доцније крилне пруге; за прву ће се издати номинални капитал од 412½ милиона франака, а за цело предузеће 604 мил. франака. То није наравно готов уложени капитал, већ акције и приоритети, који су на берзи обично испод номиналне вредности и који се продају онда на леп начин и с ваљаним добитом. Турска влада осигурава осам процената интереса на уложени капитал од 300.000 франака од километра, дакле по нашем течају 10,000.000 гр. од миље, — а то је грдна сума у турској земљи.

Свршени су савршено преговори прошле недеље и француски су агенти отишли већ из Беча. Ту је био

г. Сермеша за Credit foncier и његов ортак у Паризу г. Лорије за отоманску банку и Société générale у Цариграду и њихови учесници. Из Беча били су на преговору и заступали су Аустрију: за кредитни завод директори Хорнбостел и Мајрау, па онда барон Водијанер, Алтграф Салм, Луји Хабер и banker Камендо. Стално су се обвезали да граде само главну линију; а биће у радњи аустријске куће са 62, Цариградлије са 33 и неколико енглески спекуланта са 5%.

Што се тиче положаја Србије к овој свари, српска влада не може ни пошто мирно гледати како је искључују тако из европског саобраћаја; напротив треба очекивати, да ће господа намесници, међу којима се особито г. Блазнавац опширно занимао овим приликама, све учинити, да униште тај предлог, који грози финансијском опстанку земље. Ту треба најодрешеније енергије, јер је говор овде о народно-економном упропашћењу земље.“

На то примећује „Јединство“, да српски интереси имају моћна савезника у француском жељезничком друштву, па ће им бити на руци и англо-угарска банка, јер је турско-аустријским планом осујећен и њихов предлог, да се повуче пруга између Пеште и Земуна преко Н. Сада. Нама се пак види, као што рекосмо, да је сав тај план прости маневар од стране концесионара, који хоће тиме друго што да постигну. Истина, има и таквих примера, да се кад и кад природни правац жељезнице губи из вида, било из фаличне комбинације, било из других маловажних узрока; али се уздамо у нашу и српску владу, да ће знати томе на пут стати, ако би се хтело из политичног антагонизма и пустиг туркофилства нама и целоме нашем завичају сваки изглед на будућност одузети.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. Јуче по подне држала је црквена православна општина седницу у изборном послу. У овој седници присутни су били г. Градоначелник и први судца г. капетан Шрајбер, и 24 општинара, под председништвом г. протe Живановића. Предмет већања беше одлука државног ратног министарства, коју смо у прошлом листу нашем читаоцима саопштили. Пошто је г. председник седницу отворио, разложио је г. Градоначелник да је крајње време, да се већ црквена општина конституира и свој рад да одпочне. По самом највишем решкрипту имају свуда црквене општине до краја Јануара организоване бити, а то и сама потреба црквено школских послова захтева. По том је г. капетан-аудитор Шрајбер, доказивао из самога закона, да од почетка ове године тек наступају дужности за определење приреза за цркву и школу, па зато право избора сви имају, а одсад кад ће по смислу в. решкрипта сви порезани бити тек ће се моћи искључити они, који буду заостали са плаћањем црквено општинских дација. А сад се могу само они искључити, који су злочинци или су под судејском истрагом.

Општинари желећи да се ствар једном већ крају приведе и да се озбиљни рад општине одпочне, усвојили су једногласно ово тумачење г. судца и закључише, да се на овом основу избори предузму, и на ту цел изабраше одбор који ће листу бирача и изабраника преправити и путем штампе обнародовати. Данас ће у цркви свештенство дане избора објавити, за које определише пет дана од 17. до 21. фебруара. Овај одбор уједно је упомоћен и рекламације примати. Општина ће пак сама руководити изборе.

Кад је већање о овој ствари довршен дао је писмену оставку куратор српске школ. фондације г. Дим. Младен. Оставка је примљена и решено је, да се готовина међу тим, док општина nebude друкчије расположила, у овдашњу штедионицу положи.

(Општинско веће 23. Јануара. Свршетак.)

Општинари пажљиво саслушаху читање одборовог предлога. Потом најпре прихвати реч г. Пајић рекавши, да се није у своме претпоостављању преварио, јер као што се чуло, одбор га је одеоудио без да га је најпре саслушао. Он иште, да се и њему дозволи бранити се, и то писмено. Г. А. Д. Јовановић рече, да одбор није пресуду, већ само мњење изракао, а до општинског већа је, да решава. Он

иште, да се о предлогу гласа. Друга странка беше противна гласању о одборовом предлогу, него закључи, да се и г. Пајић саслуша. Почем је тога мњења и г. Ђенерал био, то је решено, да г. Пајић поднесе своју одбрану.

Подне је било одавно прошло, кад се ово закључило, те се усљед тога седница одложи на после подне у три часа. Но после подне није толико општинара дошло на већање, није седници присуствовао ни г. Ђенерал. Дође четврти предмет дневног реда у претрес. Госпођа Бах тражи дозволу, да може чувалиште за малу децу, која још нису за школу, овде држати. Привлашчи потребу оваквог завода (Kleinkinderbewahranstalt,) решено је, да са проситељки прошња уважи.

Пошто беше пети предмет дневног реда, о набавци нужне ствари за српске основне школе решен, дође у претрес регулације пута пред палидулом, који је кратку дебату изазвао. Г. парох Савић рече, да би нужније било, да се оправди пут гробља. И г. Ђ. Д. Јовановић рече, да пут пред палидулом није тако лош. Г. Мозер је тог мњења, да се то остави, док општина има новаца, па да се љутски направи пут. Толико пута већ био тај предмет у претресу, и свагда се морао одложити, што не имадемо средстава. Ја мислим, рече, да се и сада одложи док, док будемо имали новаца. Предлог г. Мозера се усвоји.

Интересантну дебату изазвала је прошња касарна Петра Манића, којом тражи, да му се дозволи преко целе године сећи овчије месо на начин коварски. Мајнстратски предлог препоручује да се просиоцу дозволи прошња, но да плаћа од плаћа. Но неки су се општинари томе противно најаснили. Г. градоначелник ће рећи, да је стање провентенфонда са свим лоше. Ове године ће се моћи колико толико трошкови намерити, јер остало је прилично вересције од прошних година, која ће се делом наплатити, и недостатка провентенфонда намприти. Али како ће на годину бити, вели, то се не зна, јер 3000—4000 форината је мањи приход него разход, што долази отуда, једно што се приход са 2000 форината умањило усљед тога, што је пустара прешла у имаовину општине, друго што је заведен трећи разред у реалки, те су две учитељске плате више него пре. И неке нове пензије скорашњим чиновничким удовицама морају се плаћати. Дакле су трошкови већи постали, у приход се умањило. Кажем вам господо, рече, да се морамо још за раније старати, одкуда ћемо подмити трошкове провентенфонда, било то већим порезом на поједине, било заведењем трошарине или другим каквим прирезом. Трошарина на месо, на вино најприреднији је намет. Око 30.000 акова рамаша се трони у Земуну без сваког намета, а вина нити сваки ће признати да је лукеус, права је потреба само хлеб. Тако исто већинико осетио, кад би касарни морали плаћати нешто од свакога вола. Видио сам, рече г. градоначелник, предрачун Осека града, који са свим не знатан директан општински прирез показује, а силни је тамо варошки приход, све скоро од самога индиректног намета. А код нас све је слободно. Нити се ту наплаћује као што треба калдрма, нити постоји у корнет варошког прихода каква трошарина. Колико се са стране пива довлачи и у Земуну трони, што је знатан лукеус. Ја нисам тог мњења, рече, да је варошки провентенфонд онога значаја, као што је грађански провентенфонд, него је што и општ. каса. Наш провентенфонд остаје за варошке потребе, пошто је нампрето оно, што се држави даје. Са остатком треба да се подигну варошке зграде, и. п. изгорела би се могла варошка кућа подићи, да имамо новаца. Ви треба на то да тежите, да се што више може зграда из провентенфонда, јер ће те зграде остати вароши, ако се данас сутра грађница укине. — Други варошки претставник г. Ђ. Солар ће на то рећи, да би лако било умножити варошки приход, кад би то ушло у општинску касу.

Али овако како ствари стоје значило би тиме умножити на нашу штету само државни приход. — Пошто су још и други општинари своја мњења изракли, усвоји се предлог г. Стевана Марковића, да се просиоцу дозволи сећи овчије месо али не у време козаре.

Сад су лични предмети маловажни дошли на ред, од којих само да споменемо, да се угоститељ Јован Карољи нуди, да о свом трошку оправди ћуприју преко шанца пред гостионицом „код венеције,“ неки францаци пак траже, да им се определи место, где ће да пеку цигље. Јовану Карољу дозволи се, речену ћуприју оправити, а францацима даје се на знање, да најпре имају означити место, на коме хоћу да граде цигље.

У допису варадинске регименте пита се, да ли би било противно интересу вароши Земун, ако се заведе у Ст. Бановци недељни вапшар, који речена кумпанијска штација тражи. Г. К. А. Петровић рече, да би то заиста лепо било, кад би то место, које нам је већ сву житарску радњу отело, још и шпацију нашу поковарила. Г. Ђ. Илић приметити, да није ни за околицу од потребе да је у Ст. Бановци недељни вапшар, почем се такви држи у Ст. Павови и у Инђији. — У том смислу гласи одговор општине.

Релационира се, да хитна штампана стане на 80 форината. Решава се, да половина те суме плати општинска каса, другу половину провентенфонд, то јест да се стави на рачун канцеларијског школства.

Комисија релационира, да се на брегу пред кућама под бројем 899. и 901. пролазак без великог трошка не може начинити. Најбоље би и најједитије било, ако би се куће под наведеним бројевима одкупиле и срушиле, и тако да се од тих кућишта место за пролазак добије. — Решено је, да судска комисија речене куће судски процени и да се са газдама ступи у погодбу одкупа ради.

Земаљски баудиректор дао је извешће земаљској власти, да је при своме званичном годишњем путовању видио, да је земунска калдрма са свим лоша, па усљед тога позива ген. команда мајнстрат, да овај бригу води да се наша калдрма у боље стање доведе. Неки општинари рекоше, да је то познато свима и без г. баудиректорове опаске, но да нема сретство, да се калдрма уједаред оправди. Ту ће г. Орел рећи, да је то опет опомена, да ваља бригу водити о томе, да се наши приходи вароши множе.

Неку дебату изазвао је предлог апотекарског рачуна г. Трешника за болницу, који износи 217 форината, и тражи да се признаје и исплати. Г. Пајић ће питати, да ли је била лицитација? Кад му је речено, да је лицитација била пре неколико година, и да је тада толики процент попушћен, да се више не може, ако се хоће да се дају добри лекови. На то ће неко рећи, зашто само г. Флаингер лекове из апотеке наређује, а не управитељ болнице, који је наш човек? Ово питање чинило се општинарима да је смешно, и многи рекоше: „Ваљада зато, што није лекар, па не разуме се у тим стварима!“ Рачун се тај одобри да се исплати.

Усљед општинског закључка, по коме се има сокак пред добановачком капијом калдрмисати, предао је овдашњи калдрмџија писмено, у коме иште једну форинту и 30 новчића од квадратног хвата осим камења и песка. И овај предмет беше повод дебатована. Неки рекоше, да је то скупо, и да ће се моћи једитије тај посао свршити. Г. Пециковић рече, да није од потребе, да је свуда калдрма, јер таква нема свуда ни по другим местима у Срему. Горњоварошани пак рекоше, да најпре треба онај сокак у Горњој вароши калдрмисати, што с друма води гробљу, јер се тамо кад је благо не може проћи. Г. Јован Д. Јовановић мисли, да се то не може радити, почем би зато требало најмање 1000 форината. Г. Љуба Лазић рече, ма и

1000 форината нек се изда, то је све што се на Горњу варош троши. Пошто су још неки о тој ствари говорили, решава се, да се, покуша у обзиру на калдрмисање код добановачке капције пробитачнију цену постићи, а што се споменуте улице у Горњој вароши тиче, то да се чини предрачун стронку калдрме од куће Косте Илића до гробља.

Генералкоманда пита, да л' да се допусти усљед прошње г. Рајмунда Гројса овоме предавање француског језика у овдашњој реалки под оним истим условима, под којима се за то нудио г. Гириновић. По дугој дебати решава се, да општина пристаје на његово зактевање.

Уговор између општине и фортификације састављен је и треба да се у име општине потпише. На ту цель наменовани су општинари господа К. А. Петровић, Ивић и др. Миланковић. Том приликом стављено је питање, шта ће се радити са оним 46 комада мермерна камења, који се около варошког зида налазе. Решено је, да се продају на јавној лицигацији, и онај који ће купити, нека их вади и однесе.

— Ово дана бавио се у нашој вароши званичним послом пуковник варадинске регименте г. Шарих, и то да заједнички са местном власти определи, где да се смести и колико да буде момака од нове кордонске страже у Земуну и околини. Предложено је, да овде станују један официр, два надзорника и осам момака, од којих ће бити пола кољаника. На Бурми становаће један респциент са четири момка, исто толико и у Бежанији, Сурчину, Јакову и Бољевцу. У варадинској пуковнији биће свега 108—115 момака од те војнички устројене кордонске страже, и стајаће под командом једног капетана са седиштем у Митровици. У Земуну биће стражи стан у негдашњој кајкцивици.

— Прекусура у Уторник даје се у дворани код „црног орла“ грађански бал у корист народног позоришта српског. Суседна места Панчево, Митровица и Рума даваше у исту цель већ такве забаве, и као што чујемо са сјајним новчаним резултатом. Ни наша варош не треба да заостане у том родољубивом делу.

(Задружно.) Као што јависмо да ће бити, била је у понедељник скупштина економног друштва, којој је присуствовао и г. ђенерал. Ови су предмети дошли у претрес. 1. Г. председник јавља друштву, да је тајник дао оставку због напешене му личне увреде. Задруга није ту оставку уважила, већ је молила, да г. тајник и даље то почастно звање врши у интересу опстанка друштва, које њега није увредило, него му своје поверење изјављује. 2. Г. Борђе п. Спирте предао је мађистрату писмо, у коме спомене вандализам, који неки показују тиме, што упропашћују дудове. Он иште, да се том вандализму од стране власти на пут стане. Поднешено задруги писмо г. Ђ. п. Спирте ова у свему је одобрила његово зактевање, препоручујући то власти најтоплије уважења ради. 3. Још и друго писмо истога господина достављено је задруги, у којем препоручује, да се наше међе прама пољу пограничних општина обрађују. И ово

је препоруку г. Ђ. п. Спирте задруга поткрепила од своје стране. 4. Францаци обрате се на економно друштво, на моле, да би ова настојавала, да се што пре измеђују бикови, почем су садашњи врло матори. Решено је, да се од одбора задружног иште мњење у тој ствари. Уједно је решено, да се све кобиле пошпу, и влада да се замоли, да и у нашу општину добре ајгире пошље. 5. Скоро наменовани задружни економни учитељ, благодарећи друштву, што је њега с тим звањем почаствовало, равлаже своје мисли, како би се у нас пољска привреда унапредила. По томе моли, да му се што пре дода помоћник у смислу устава, који ће му помоћи у покушалишту, по уједно ће га учавати у практичној економији. Овом приликом изјављује г. ђенерал, да ће такви помоћник, ако је војник, бити за то време, за које служи код друштва, одрешен војн. службовања, наравно ако се уз то покаже да је ваљан. Друштво ову изјаву прима са захвалношћу. 6. Решено је, да се због скорашњег издавања економног листа и календара учине кораца, и да се овдашња штамарија позове, да у том обзиру преда за недељу дана писмену понуду.

Ово је укратко све, о чему се вџало на реченом састанку. Данас после подне у три часа опет ће бити састанка одбора економне задруге.

— Из Београда добили смо овај допис од нашег дописника: На три Јерарха била је главна скупштина „српског ученог друштва.“ Отворио је њен садањи претседник г. Ј. Шафарик. Затим је секретар друштвени прочитао опширан извештај о стању и раду друштвеном за прошлу годину. Први је предлог био изнесен у томе: да ли ће се примати критике у друштвену књигу „Гласник“ и хоће ли се оне награђивати. Било их је и противни тому, а за предлог одликовао је г. Васиљевић професор, који је доказивао да се такве ствари треба и да примају у друштвену књигу и да се награђују. Све је он ово говорио веома разложно и разборито, напоменув: кад се за преписане дипломе издају награде, с тим пре критике треба награђивати. Од како је „српско учено друштво“ незаконитим путем уништено, сви знамо како је код нас ишло с тим награђивањем појединих списа. Други предлог био је тај: да ли да пређашњи редовни (а сада почасни чланови) могу ли бити примљени у ово ново друштво за такве. Разуме се да их је било доста који никако нису хтели да приме старе чланове и нове. Г. Васиљевић је доказивао да су чланови старог друштва незаконитим путем престали бити редовни чланови. На ово „незаконито“ чуло се више њих који рекоше, да поступак пређашњег министра био законит. А зато је било њих неколико, неки можда и стога што су под пређашњим министром постали редовни чланови, па кад би признали да је онај поступак незаконит, онда је и њихово члан-

ство незаконито, а то им баш није по вољи. Та и то је лепо бити члан ученог друштва! Али то баш није велика мајсторија. Напишите неколико новела, или песмице, или каку књигу „држава и финансија“ па нека је то испод сваке критике, опет за то можете ви бити члан учен. друштва. Нека сте добар певац, приличан „мазало“ вама не фали диплома само се пријавите. А кад оно 64 год. предлагашу Гарибалду и друге за почасне чланове, онда је то изгледало бунтовништво, а примати за чланове људе без икаквог јавног и припознатог рада то је ваљада на дику друштвену.

— Скорим ће се састати хрватски сабор у Загребу. Новине јављају, да ће том приликом сам цар са царицом да посети хрватску престолницу.

— Славни наш родољуб, узвишени г. бискуп Штросмајер поклатио је југославенској академији у Загребу велику слику славнога нашега Вука Караџића, коју је снимео сликар Димитрије Тирол.

— Разкнез Карађорђевић постављен је у оптужно стање, из чега сљеди, да је истрагом суд до уверења дошао, да је он доиста крив.

— Кнез црногорски Никола дошао је у Беч. У Берлину био је као и у Петрограду одликован као да је он какав краљ. Говори се, да му је цель путовања та била, да тражи потпору у његовоме зактевању да му Турска уступи једно пристаниште на јадранском мору. Веле, да је ствар већ толико доспела, да је порта наклоњена да му испуни вољу.

— Ново грчко министарство примило је закључке конференције безусловно. Млади краљ Борђе био је у такој неприлици, да је хтео већ да се одрекне престола, ако би се у земљи немири појавили, но нигде не беше јавни поредак поремећен.

— Фуад паша, бивши велики велики везир, умро је у Ници у јужној француској, куд је пре неколико месеци отишао, да тражи лека од тешког боловања. Султан је заповедио, да му се мртво тело донесе на царској лађи у Цариград. — Јавилисмо да Осман-паша остаје ваљлија босански и несудјени замењеник му Омер-паша, постављен је за гувернатора острва Кандије, на коме је буна престала.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Беч, 8. фебруара. (Телеграм.) Банатске шенице у Буру: 85/86-фунт. по 4.40, 87-фунт. по 4.60; стално-београдске шенице у Гецендорфу 88/89-фунт. по 5.10. Словачке ражи у Бечу 80/81-фунт. по 3.65. Пожунског јечма у Бечу 70/71-фунт. по 3.20. Мацарске зоби, транвито, 45-фунт. по 1.90, 50-фунт. по 2.20. Промет у шеници беше 20000 мерава

Стање воде Саве.

Код Земунa:

У Петак 7. Фебруара: 7 с. 6 п. над нул. Суво.
„ Суботу 8. Фебруара: 7 с. 9 п. над нул. Суво.

Код Митровице:

У Петак 7. Фебруара: 4 с. 6 п. над нул. Суво.
„ Суботу 8. Фебруара: 4 с. 4 п. над нул. Суво.

Код Сиска:

У Петак 7. Фебруара: 1 с. 5 п. над нул. Мутно.
„ Суботу 8. Фебруара: 1 с. 2 п. наднул. Мутно.

Земун. На нашој страни отпочета је парна пловидба већ свуда, а прекосутра почеће редовна служба за путнике и крај српске и босанске обале. Пловни ред налази се мало ниже у овом листу, а овде ћемо само да споменемо нову уредбу, која је изишла на штету наше вароши и то због пештанских лађа, које ће одсад пристајати и на београдској обали. Ономад у Петак већ је први пут тако радио путнички пароброд пештански, који је отпловио са београдске станице одмах низ воду за Оршаву.

Одсад ће свака пештанско-оршавачка путничка лађа пловећа низ или уз воду пристајати под Београдом, а земунско-пештански пароброди, пошто су узели земунске пасажере отпловиће до Београда, и оданде управо уз Дунав пролазећи поред Земунa.

Као што чујемо, биће усљед ове нове наредбе и ђумручка манипулација по томе удешена. На самој лађи биће тако звана амбулантна царинска манипулација, то јест један ће званичник предузети експедицију царинску са београдским путницима. За ту цел биће код овдашње армиције шест нових званичника намештено, који ће на изменце ту службу вршити. С тога, и што ће се више угља трошити, биће паробродском друштву већи годишњи расход од 10.000 форината.

— Пловни ред путничких пароброда у Дунаву, Сави и Тисиовај је: од Земунa за Пешту, понедељником и четвртком у 8 часова у јутру;

од Земунa за Оршаву, петком пре подне по доласку пештанске лађе;
од Земунa за Сисак, петком у подне по доласку пештанске лађе;

од Земунa за Сегедин, недељом и четвртком у подне.

Крај српске и босанске обале пловиће путничке лађе од прекосутра 11. фебруара овим редом:

од Београда за Шабац и Брчку, средом у јутру по доласку прве местне лађе земунске;

од Београда за Градиште, пристајаће код Панчева и Базијаша, петком у јутру, по доласку прве местне лађе земунске;

од Београда за Градиште и Оршаву, пристајаће код Панчева и Базијаша, недељом у јутру по доласку прве местне лађе земунске.

Из Пеште за Земун полазе лађе средом и суботом у 7 часова у јутру.

Земун. Управа англо-угарске банке издала је окружницу, с којом јавља трговцима са вуном, да је у намери овог знатног завода, да у Пешти установи једну установу, која је кадра да ову струку радње концентрује, и тиме да ослободи трговце од многе неприлике, које су досад по њих с том радњом скопчане биле.

Поштовани читаоци најбоље ће пак дознати задатак и цел, као и за корист по трговину са вуном од те установе, ако им из саме окружнице ово наведемо:

„Подписана банка има намеру, да заведе у Пешти тако звану дражбену продају вуне (Woll-auction) као што постоје у Лондону и Антверпену, и ту своју намеру хоће још овог лета да оживотвори.

Пробитачност овакве дражбене продаје је очевидна како за продавце, тако и за купце, па зато није нуђно, да се много о њој говори. Јер док се на тај начин за продавце највеће цене постигну, налазе кулци у томе своју корист, што је ту те врсте роба у великој количини нагомиљана, те најбоље може избор чинити, и што неће дангубити и што је сигуран да ће солидно послуживан бити.“

Оволико говори речена окружница о тој уставнови, те позива трговце, који с вуном раде, да буду учесници у тој дражбеној продаји. Уједно их позива, да у своје време своју вуну на њу у Пешту пошљу, где банка има своје добре магазе, уверавајући свакога, да су услови сасвим пробитачни. Банска окружница још и то обриче, да је банка готова ступити у договор са онима који желе ради тог посла напред новаца узимати.

Овдашњи филијал англо-угарске банке зацело је у стању, у тој ствари ближе услове саопштити. Ми пак споменемо ову установу само с тога, што нам се види да је пробитачно по наше трговце, што с вуном раде.

¶ **Земун**, 8. Фебруара. Радински сезон отворен је. Код нас се

његов почетак увек датира од дана, у који се отвара пловидба, али то не због тога, што би усљед ње наша местна трговина проживила, која је без сваког значаја, ма пролазиле колико му драго лађе крај наше обале, већ с тога, што је то време, у које се у суседним местима радња започне, у којој су делом учесници и наши трговци. Та Земун је тог сретнога или несретнога, како хоћеш, положаја, да многи ту само оно троше, што су на страни привредили.

Што је Земун главна тачка, као неко „пребрежје добре надежде“, то чујемо често говорити о лепој будућности наше вароши. С том фразом тешили су се већ наши дедови. Они су се већ надали лепе будућности, што и садашња генерација чини, само с том разликом, што види да је садашњост сваке године лошија. Нама се та фраза чини као онај бирташки израз, који вели, „данас за новце, а сутра бадава.“ Добра будућност вреди само онда, ако јој је предходница добра садашњост.

Још лепшу будућност прорицају Београду. Али српска престолница има уз то и доста берићетну садашњост, док се ми Земунци са празном фразом тешити морамо, која од дана на дан све већом илузијом постане. И како да није, кад видимо, да се на нашу штету Београд све више подиже. Најновија наредба ради преласка путничких лађи опет је томе један доказ.

Допуштамо, да је Београд већ одавно требао, да је у непосредној пловној свези са главним тачкама на Дунаву. Већ као српска престолница се то изискује, која је при том и једна од главнијих средереда обрта у овим крајевима, и ако то све признајемо, то нам ипак неће нико замерити као Земунцу, што жалимо да је наша варош усљед те наредбе осетно у своме интересу повређен.

(Главна скупштина акционара земунске штедионице 19. Јануара. Свршетак.) Кад беше решено, шта да се ради са добитком прошле године, прочитао је г. управитељ извешће о деловању великог одбора, и ту је рекао, да осим два три члана одборска, који врло ретко или никако своју дужност испуњавали нису, сви су остали врло ревностни у вршењу дужности били.

На то се прочита извешће о преиначеном поступку при узимању интереса на залог злата и сребра по § 42. точки, које буде одобрено. Г. Ивић прочита предлог потписан од 5 акционара, да се нека одређења у уставу измене, почем су се као непрактична показала. Осим две тачке буду те измене одобрене, и одбор од три лица изабран, који ће измене удесити, и после да се власти на одобрење поднесе.

После тога беше питање покренуто о начину, на који би се могао нагомилани новац плодно привредити. Чуло се више мисле, но сви су се у томе сјединили, да се мора остати при садашњој системи. Ако буду споменуте измене у уставу потврђене, изглед је, да ће се више новаца тронити, јер олакшице су знатне и услови бољи за узимаоце.

Услед ове дебате устаде г. ђенерал рекавши од прилике ово: Господо моја! Из дневног реда видим, да вам претстоји само још неке изборе предузимати. Ја вас сада остављам, но хоћу најпре још коју да прозборим. Пре неколико недеља послао је одбор штедионице к мени г.г. управитеља А. Д. Јовановића и адвоката Ивића с молбом, да је корак учиним, како би региментске власти све пушларне и остале новце у штедионицу улагале, једно ради сигурности, друго ради користи. Ја сам се тој жељи одазвао, и као најпречије, дао сам у својој бригади пописати све готовине новаца, које где има. Пре неког времена припели су сви списци, и знам да ћете се дивити кад вам кажем, да их има ту више од по милиона. Господо моја! Ја нисам трговац, а још мање познајем врела пословне привреде, но то од вас, који сте већином трговци, зактевам, да се побринете, како ће се тај силини новац привредити. Ја сам се обратио на високо војно министарство, и уверен сам, да ће мој предлог уважен бити, те ће вас као и Панчевце на једанпут тај силини новац поплавити, па ако га одмах не издате, биће на штети заводу. Нећу да одрекнем, да има и онаких општина, које су средне кад имају своје новце у депу и кад их често бројати могу, те неће одмах штети уложити га. Но временом и оне ће зацело следовати примеру других свеснијих. Праштајући се жељим вам добар успех у раду.

Говор г. ђенерала беше усклицима акционара отпоздрављен.

Сад се ступи к избору три члана, који ће пословни ред штедионице изградити. Потом се бирало 24 члана за велики одбор. Први избор би свршен акламацијом, други цедуљма. Почем је већ 7 сахата ноћи било, то се избере одбор од 5 лица, који ће гласови сутра дан бројати. (Осим шест њих, који су намењени с другима, сви стари одборци остадоше.)

Претседник закључи седницу тиме што г. управитељу А. Д. Јовановићу и замењенику му г. Дим. Биалу благодарно за велики труд и пожртвовање, што показаше у интересу завода. **Л.**

Земун. (Званично.) У Четвртак 20. Фебруара (4. Марта) пре подне држаће се у земунској армицији дражба ради истоваривања соли из лађе и постављања исте у магазу.

— У Недељу 16. (28.) Фебруара даје се у Крњшевци 200 јутара општинске земље под закуп. Дражба држаће се у општинској кући истога села.

— Поштанско главно надлежатељство даје на знање, да ће одсад у бању мехадјеску пошта сваки дан да долази и одлази.

Београд, 8. фебруара. После дужег мртвила почеше радње мало оживити, и ова недеља може се уопште добром по дућанције, осим гвожђара, назвати. И житарска радња мало се покренула. Узимало се доста кукуруза на шпекулацију, но комисионално за стране куће мало је узето. Ова струка радње неће још да се са свим удоми на нашој пијаци, и ако је једна од најсигурнијих. Цена храни ова је: шеница 74—76, ражи 56—60, јечму 52—53, зоби 53, кукурузу 52—54 гроша % ока. Док се пловидба са свим отвори, надамо се извоза услед тога још боље радње.

Од продукта продато је кожа, којих има доста на пијаци као и лоја. Цена је маторим овчијим 22 до 24, саланским 26, сељачким 20 до 21 грош; козијим српским 26, саланским 28—29, сељачким 22—24 гроша; јагњећим 16—18, јарећим 19—20, кавлацима 12—14 гроша пар. Ока пране вуне 12—13, масти $7\frac{1}{4}$ — $7\frac{1}{2}$, лоја $7\frac{3}{4}$, цеђеног меда $3\frac{1}{2}$, нецеђеног $2\frac{3}{4}$ —3, воска 27 гроша. Шишарки нема на пијаци, а шљивама је цена 120 гроша товар. Ока пак ракије од 8/9 гради 44—50 гроша. Са зверкама нема радње, ова је зима врло хрђава била за ту струку, почем не беше доста снега. О радњи са производима имам то да приметим, да због високог курса странци се уздржавају од куповања, а нису ни цене природне, почем су овде веће него у Пешти.

О новчаној радњи могу вам казати, да наша пијаца ово цело време ништа није осетила од јефтиног капитала, кога је било по горњим местима. Овде све једнако ескомпт бечких папира 6%, пештанских 8%. Кад ћемо ми имати и наш један новчани завод? Ове недеље мало имадосмо банака на пијаци. Имаоци уздржавају се по садашњем курсу од куповања дуката.

— Ово је извод из устава друштва „Слога“, који због оскудице

у простору немогосмо у прошлости листу печатати.

§. 1. Цели друштва ове су: а. да у купљеном друштвеном здању установи што пре може прву српску берзу; б. да се стара о подизању спомоћних средстава за трговину и радиност српску: као банке, штедионице и т. д.; в. да од имаовине друштвене што корисније интерес вуче друштвеним акцијама; г. да на купљеној башти подигне здање у духу, овог подuzeћа и то на целом простору, које би доносило прихода.

Друштвено имање претставља ће: 1. здање у главној чаршији, зграде и башта код Делијнске чесме, што је све купљено за 19.650 дуката. На рачун положеног капитала добиће сваки акционар друштва „Слога“ за уложени улог од 180 дуката три комада акцуја по 60 дуката. Акционар је сваки који три акције по 60 дуката има.

Друштво „Слога“ постојаће до године 1901. и онда ће главна скупштина решити, хоће ли и даље постојати или не. Ако престане сво ће се имање претворити у готов новац, и кад се сви трошкови намире сувишак ће се поделити акционарима према акцијама.

То је укратко садржина устава друштва „Слога“, који ће се штампом обнародовати.

Сисак, 2. фебруара. (А. Г.) Прошле недеље није никакве важне промене било у послу, и осим јине шенице све струке хране беху занемарене и цене им угњетене. Припели су прошлх дана они терети, који заосташе на путу због зимнице. Беху одмах продати, и почем нема тражње, то су сви морали продати по ниској цени. Уопште лати нам посао под утиском жељевнице, јер оскудица у вагонима још једнако цостоји, и сумњамо, да ће та запрета престати моћи кроз цели пролетни посао. Новчани курсе диже се, и отуда може бити, да ће посао оживити.

У течају ове ове седмице продато је ШЕНИЦЕ: банатске 1000 вагана 83/84-фунт. по 3.87 у магази; тиске 1000 вагана 83 $\frac{1}{2}$ /84-фунт. по 4.15 у колодвору; тиске 4000 вагана 86-фунт. по 4.35.

КУКУРУЗА продато је банатског 11000 вагана 83/84-фунт. по 2.22 готова роба, а 4000 вагана по 2.20 на лађи, што су у путу. Још је 700 вагана готове хрватске робе 84-фунт. продато по 2.15.

Од босанске ЗОБИ продато је 7000 вагана по 3.40 бечка цента, ЈЕЧМА пак банатског 500 вагана 63-фунт. по 3.05 бечка цента. Нешто мало је и наполице, око 400 вагана, 76-фунт. продато по 2.75. Вода опада.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	Ф е б р у а р а.					
Дукат цесарски	5.73	5.76	5.78	5.83	5.81	5.79 $\frac{1}{2}$
Сребро	119.50	119.75	120.50	121.25	120.75	120.50
5% металици	62.—	62.20	62.—	61.—	61.90	61.90
Ови с кам. мај—новем	62.—	62.20	—	61.—	61.90	61.90
5% народни вајам	67.79	68.—	68.50	68.—	67.90	67.90
Акције народне банке	737.—	734.—	723.—	705.—	714.—	718.—
„ кред. завода	289.40	290.40	290.60	284.80	287.80	285.90
Ловови 1860. године	97.40	97.30	97.50	96.50	96.60	96.80
Лондон	121.90	122.20	122.80	123.50	120.75	122.35

Пловидба местне лађе до 16. Фебруара.

Из Земуна у Београд, у 8 сахата у јутру.
Из Београда у Земун, у 8 и по сахата у јутру.
Из Земуна у Београд и Панчево, у 9 сахата у јутру.
Из Панчева у Београд и Земун, у 1 сахата по подне.
Из Земуна у Београд, у 3 сахата после подне.
Из Београда у Земун, у 3 и по сахата после подне.

Јуначки синови.

По М. Јокају.

Све беше изгубљено. . . Слава пређашњих битака, нада синова отаџбине, цвет војинства, све — све поништа Драгашанска битка, што сломи силу Молдавској и учини те е нова потпаде под турски јарам. . .

Тридесет и три младих бораца „свете чете“, што се са кретом на прсима за веру и отаџбину бораху, протоку се кроз јаничарске редове и склоне се у брегове.

Они сви беху са сма јуначки и млађани. Та међу јуначима „свете чете“ ни један није имао више од двадесет година, а Јордакије — најхрабрији и вођа њихов, тек деветнаест.

Кад су битку изгубили, раздере Јордакије заставу што се гордо лепршаше, опаше се њоме као појасом, за појас тај задене један нож, други узме у руку. „За мном!“ викне својим пријатељима на јурне у густе јаничарске редове.

Кад се затим осврне, беше њих само тридесет и два шта за њим иђаху остали беху попадали.

Но тридесет и два јунака спасоше свога вођу, па шта више још су једног роба имали, — Тиндарин бега најмлађег зета султановог. Коњ му беше под њим пао, бегунци га ухватише и у највећој опасности немицаху се од њега, него га собом у највеће планине одведоше, где им познате провале послужеше за кратко време као прибежиште.

Спахије победници гонише их до мркле ноћи. Само овде онде могаше чета малена између стена, што им као одморнице и бедеми служаху, по који час да се одморе, па чим би се гласови гонилаца приближили, морали су своју бежанију да продуже. Турци из свих сила гоњаху бегуначку чету, јер су добро знали, да је и Тиндарин бег међу њима.

Сунце зађе но издајнички месец баш као ни мало помрчине недавне бегунцима. Тек што би до каквог еклонитог места дошли већ би их Јаничари стигли, и гоњаху их пред собом као оно срне.

Између врхова Драгашанских брегова провириваху куле мрког здања. На врху највише куле виђаше се удвојени крет а последња два прозора у здању осветљаваше слаба е етлост једне лампе.

То здање беше манастир — усамљено станиште калуђерице сестара. Дочепају ли се бегунци његове капије онда би могли од рат-

ничких тегиба да се одморе, па ако би то било и само до у јутру; јер побожне дјевице неће од последњих јунака „свете чете“ да затворе врата, него би још ако би ваљало и слатком смрћу за отаџбину шњима заједно умрле.

Са манастирске куле тужно зајечи глас самртничког звонцета. . .

„Има неки мртвац у манастиру,“ рече један од ратника. „Скоро ће их и више бити!“ — тужно одговори други.

Глас звонцета умукне баш кад Јордакије удари песницом у манастирску капију.

„Ко је то?“

„Јордакије и дружина!“ —

Капија се отвори; узлазнике прими поштована вредна госпођа с белим убрадачем, игуменија манастирска.

„У згодно си време дошао, и добро дошао!“ — рекне она Јордакију.

„У незгодније време неби могао да дођем — а несретнији неби ни могао да будем него сад“ — настави овај горко.

Баш последњи од његових сапутника уђе на отворена врата. Игуменија их преброји.

„Само тридесет и два?! . . . Па где су они други?“

„У својој домовини“ — одговори Јордакије показујући на небо.

Игуменија пође пред војницима уз степене. Пред великим вратима трапезарије застане па још једанпут рекне Јордакију.

„Добро дошао! ти си дошао баш кад треба, девојка што си је јуче овде довео, умре данас од тихе смрти.“

Јордакије се смерно прекрети и полако отвори врата. На сред собе лежаше жртва, лепа бледа сенка из другог света, душа, што им око још видети могаше, што би помислио човек да је још може да пробуди, кад јој уене тело пољубе. Па и ако срце зна да се она далеко-далеко под другом звездом и на другом свету шеће.

Јордакије приступи бледом и лепом мртвом телу. Оно је још било дете, једва да је шеснаест пролећа дочекала. У тешкој бољи клекне он покрај мртвог тела и обгрли са дрктавим рукама.

То беше његова сестра Ирена.

Онај други младић што са бледих усана мртвог тела неможе очи да одвоји, то беше Маријотије Наста њен заручник.

Укочено почива његово око на њој као да би хтео да отера ужасну смрт са лепог бледог лица. Ил мож-

да мисли да и човек може да умре кад дуго гледа мртво тело своје драге?!

Две свеће гораху у зачељу мртвог тела а треће је светило бледа месечина што кроз прозору собу провириваху. Четири калуђерице певаху псалме.

Пуцањ прекиде песму и окна од прозора с треском понадаше. Непријатељи јаничари већ су пред капијом.

Јордакије скочи, етисне Маријотијеву руку и младићи ништа не зборећи приуговорише се за одбрану.

На манастиру беше осам прозора. На сваком стајаху по два борца а по двојица иза њих спремна да им пушке пуне. Тако отпочну борбу. Пуцање се заори и где који Османлија што је већ о победи сањао нађе овде своју смрт. Јаничари нису у стању били да развале капију манастирску, јер ко би год до ње дошао пао би одмах од зрна младићских.

Док је трајала дивља борба певаху калуђерице тихо: „Господи помиљуј!“

До по ноћи младићи одбише чету навале и Турци се уверише да њихови противници скупо своју крв продају, па пошљу у Драгашан за топове. Топови ће тврђаву да пробију а пушке и сабље остало ће да учине.

Одмах дођоше и топови. Гирлет ала, најкрвожеднији противник, намести их преко од манастира, па викне у манастир да се узалудне обране оставе, оружје и роба да издаду и тако да живот себи одрже.

Кад Јордакије ово чује, узме бега за руку одведе га у гробницу манастирску и пред њим отвори, један мртвачки сандук: пун барута.

„Сад иди на кулу натраг и одатле с агом, говори кажи му да се ми нити његовој самовољи нити милости предати нећемо. Но хоће ли он да ти жив одавде изађеш, нека се удали одавде са својим људима да би могли с миром да одемо, па ћемо те ми овде оставити. . . Но ако ли само један пут онали из топова на манастир, баћићу здање, тебе и све нас у ваздух. Сад говори шњим ако ти је живот мио!“

Тиндарин бег рече да га на кулу одведу и викне аги:

„Храбри Гирлет ага, твоја дужност није да мој живога чуваш, него да непријатеље победиш. Зато немој никако да се угађаш с непријатељима за мој живот. Напада их снажно. Они су малодужни и дркте од — —“

Он недоврши свој говор. Само један пуцањ из Јордакијеве пушке, и реч узумре у устима, живот у срцу. Ђандарин бег паде мртав е куле; султанова кћи оста удовица.

Још ниједан метак из топа није ударио у манастир; али сад шта више, Гирлет ага забрани да се пуца. Он није дао да му непријатељи падну у часној борби, живе хоће да их похвата. Биће позориште на пијаци хебдонанској, па се тамо могу употребити.

Опет пошље весника пред манастирску капију и заповеди му да непријатељима каже: „Храбри заверници! Гирлет ага поклања вам живот и слободу, само ако му вашег вође издате.“

Тридесет и два куршума свалише весника на земљу. То беше од младића одговор.

Гирлет ага заповедао је да топови ћуте.

„Вићете се сутра, ако не сутра а оно доцније бољег сретства латити. Глад ће мени вашег вође предати.“

Два дана ништа није против манастира предузимао само га је из далека држао опкољена да неби ко умакао. Већ трећи дан опсађеници нису имали хране.

Јордакије однесе своју сестру у манастирску гробницу и заповеди калуђерицама као и својим саучесницима да се у трпезарији искупе.

„Кад никаквог другог пута спасењу нема, пут је небу отворен!“

Сваки га разумеде, сваки немо стисне руку своје вођи. Жалосно али не малодушно учине то исто и калуђерице. Оне су знале да је то последњи притисак руку.

Сви су знали Јордакијеву намеру: он ће у гробницу да сиђе, горе ће калуђерице и младићи једну песму да отпевају. Кад се песма сврши... Јордакије ће да баца манастир у ваздух... .

Зар то није лепа намера?

Ко немисли да је то божанствено да се тако умре, да се са својим милима сједини, не да се у ладни гроб спусти, већ високо у ваздух да се одлети, тај нека се удали, врата су му отворена, нек се преда на милост Турцима.

Само један беше што је хтео да се удаљи да се милости турској преда Маријотије, младожења лепог мртваца.

„Маријотије . . . најбољи јунак у мојој чети, моја дика и понос, за кога сам мислио да је бољи од мене! Младожења неће са својом невестом да се укопа. Син отаџбине неће с

браћом да умре! Иди и одреци се да ниси с нама био!“ . . .

Изгураше га напоље. Он узме своју белу мараму у руке у знак мира и отрча таки под шатор Гирлет аги.

Кад тамо дође баци од себе оружје и рекне турчину: „Силни господару! Ти си обећао нама милост и слободан одлазак кад би ти Јордакија издам. Ја сам Јордакија, пусти остале с миром, но похитај, јер кроз један сахат наћеш саме мртваце у манастиру.“

Гирлет ага у радости заповеди да младића у тешко гвожђе окују и пошље одмах једног весника у манастир с писмом, у коме опсађеницима живот и слободан одлазак обећаваше.

Опсађеници се зачуде овој неочекиваној милости. Заштитно писмо беше им у рукама, њихов живот и слобода осигурата; живот и слобода то су најлепше речи, оне се тако љупке на човека смеше, оне га тако лако обрлате. Свима се на срцу разњежи. Јордакија небеше већ ту, да писмо исецпа, и да им посјетиоца пред ноге свали.

Јордакије сеђаше у гробници, узалуд очекиваше жалосну песму. Младићи отворише капије и предадоше оружје турцима.

Јордакије је узалуд очекиваше жалосну песму. . . .

Кад су младићи без оружја остали, заповеди Гирлет ага да их вежу и окују.

Они се позиваху на заштитно писмо. Османлија се насмеја: „Јест, писмо је било лажно, место да је писато на козијој кожи писато је на псећој, његов печат није восак него тесто. Виће те сви на пијаци Хебдонанској изгинути.“

Сад се игуменица обрати аги и замоли га да им дозволи да бар последњу песму по њиховом закону испевају. Песма је врло лепа, дирајућа и то је последња у животу овом.

Гирлет је још одавно желео да чује како хришћанску самртничку песму, па им дозволи.

Јордакије сеђаше сам у тиханој гробници, са запетим пиштољем у руци. Главу беше на сандук наслонио, у коме му сетра почиваше.

На једанпут му допре тужна песма у ухо Исто примети он како је узбудљива, како жалосно хуји песма . . . Сад се захори тихо последњи гласак . . . један пуцањ само севну . . . И Турци хришћани и манастир одлетеше у ваздух.

Две дугачке недеље прохујаше . .

У цариградској болници отвори један тешки рањеник очи, тело му беше изразбијано, лице нозкарским ранама нагрђено.

„Но ти си доста дуго спавао,“ рече му на туреки његов чувар.

„Па где сам ја?“ упита болесник, и његове очи прегледаху зачуђено по соби.

„Сад си још на земљи, али мало је требало још, па да се у рају пробудиш. Ти си у цариградској болници.“

„Па откуда су ме донели овде?“

Из развалина неког манастира где си са многим другима у развалама лежао. На срећу биле су ти хаљине изгореле па се није знало да ли си Хришћанин или Турчин. Па ако си Хришћанин ћути ако ти је живот мио.

Болесник ућута. То беше Јордакије.

У болници су држали да је Турчин, па су зато шњим добро поступали.

Тек после неколико недеља могаше да остави постељу. Он беше богаљ. Отпустише га са саветом да животари просјачењем.

Дуго је лутао по великој вароши наслањајући се на свој богаљски штап. За милостињу није никога молио. Драговољно бацали су му по коју крајцару, али се он на то није ни освртао, он није благодарио, само је о томе размишљао да ли је он онај исти Јордакије што је негда вођа јуначким младићима био.

Кад једном у немоме размишљавању дође на пијацу хебдонанску види млаштво људи пред собом, што љубопитно на капију палате хебдонан наваљиваху. Кроз јеку бубњева чује се где него ово виче:

„Муселмани! ПравOVERни народе! Милошћу султановом памештена је на вратима глава Јордакија знаменитог бунтовника, што је данас на заповест дивана отсечена. Одите и гледајте је! Алах нека се на сваког правоверног смилује!“

Јордакије зачуђено слушаше викача, нападне га несвестица. Јордакијева глава пред капијом палате хебдонан — Јордакије сарањен — Јордакије устао, и опет убијен. — Овај хаос мисли збуњеваше му душу.

Он се протураше кроз гомилу народа, беше већ вече кад је стигао до капије хебдонанске.

Пред капијом на постољу застром са црвеном чојом стајаше широка сребрна чинија, и у њој глава једног младића са затвореним трепавицама и полу отвореним устима.

Јордакије позна главу — то беше глава његовог пријатеља Маријотија.

Затим се опет захори глас викачев:

„Овде се може видети глава вође Јордакија, који је данас на заповест дивана убијен. Алах нека је сваком правоверном милостив!“

Јордакије чује то и уздахне...

Посрбио Ж.

Суђење разкнезу А. Карађорђевићу

у Пешти 27. Јануара 1869. и следећих дана.

(Наставак.)

Трифковић, упитан, у каквом је одношају стајао са убицом Радовановићем, рече, да му је Радовановић предлагао састанак у Темишвару, куда пак он није хтео ићи, јер га тамо сви познају и за то он за састанак предложи Сегедин, где га нико не познаје. Но Радовановић недође у Сегедин и тако састанак беше у Темишвару. Писмена корешподенција између Трифковића и Радовановића показује, да је намера овог његовог састанка био откуп ерарских захтевања од приватног добра Карађорђевића. Радовановић, рече даље Трифковић, умолио га је, да му купи револвере и ловачке, ножеве. Ове је он код Кирнера и Дрејера и купио и Радовановићу у Темишвару и предао. „Да сам ја, рече, знао за заверу и да сам члан исте бијо, то зацело неби узео оружје у отвореној трговини, де ме познају.“

За што је Радовановић оружје набавио, рече Трифковић, да незна, а неможе за цело ни то рећи, да су предложени му револвери (сoprus delicti) заиста они, које је код Кирнера купио; овима, рече, равне револвере јесам заиста узео.

Од Радовановића, рече, добио сам за револвере и 3 пожа 105 ф. На изјаву суда, да је, као што показују разна писма, околности и изкази сведока Трифковић учествовао на атентату у намери насилне промене владе у Србији, рече Трифковић, да он при својим првашњим изказима остаје, и да је он невин. Он, рече, није ништа за убиство знао а да је знао, то је, рече, имао доста времена да утукне. Он се по-

зива на свој примерни живот и рече на питање: ко му је дао новаца да купи револвере и ножеве? — да је при продаји једне куће Карађорђевића од купца са знатном сумом новаца награђен био.

Ф. Станковић, примети на прочитан му исказ убице Радовановића, по ком је Станковић у случају побуне у Београду одређен био за вођу, да је тај исказ сасвим, лажан, почем он није никуд из Пеште ишао.

Затим се испитају сведоци Андрија Малић, Ђорђе Остојић, Никола Јовановић и Јован Којић који потврдише да се Станковић пре и после убиства виђао код „беле лађе“ у Пешти. Којић рече, да он некоји убице кнеза Михајила лично познаје, јер су пре два три месеца пред убиство били у Пешти и седили код Станковића.

Сведок Малић рече: Славни суде! Да ли познајем Станковића? на то морам одговорити, да га познајем; али, је ли он био у Пешти онда кад се убиство извршило, то са свим поуздано не знам. Као на сан, тако се само сећам, јер ме нико није позвао, да пазим на њега. А ја се тако могу сећати као стар човек од 63 година.

Кад је денеша стигла, онда је Станковић био у „белој лађи“, где сам га видео; више не знам ништа поуздано.

Што се тиче оне друге ствари, т. ј. продаје куће, мене су позвали, да нађем купца, а ја сам више купаца и препоручио; али пошто је кнез Карађорђевић искао, да му се оволико и оволико да у готовоме новцу, није било ништа од продаје. На последак да му испуним жељу, ја сам ствар саопштио двојници Јеврејима, који су дали Трифковићу 3000 фор. Мени је дао кнез један златан сат, а купци су ми дали 100 фор. Не могу са свим поуздано рећи, докле је био Станковић у Пешти, само толико знам, да је био код „беле лађе“, кад је стигла тенеша о убиству кнеза Милајила.

Сведок Костић из Паланке, 37 година трговац, рече: „Ја потврђујем, да је Станковић био код нас у Штајнбруку, кад је дошла вест о убиству кнеза Михаила из Београда у Пешту; јер код мене држи своје свиње на израни. Неколико дана пре убиства кнеза Михаила видео сам га код „беле лађе“ у Пешти.

Саму вест читали смо у вечерњим листовима овдаш. новина.

Сведок Никола Јовановић из Оршаве, родом, 36 година стар, пр. источне вере, ожењен, житни трговац, рече: „Са Станковићем сам био у свези, због његових свиња. Филип Станковић је преко читавог месеца Јуна имао обор за своје свиње код нас у Штајнбруку, па је готово сваки други дан долазио, да их посеђује, док их није продао. Зато мислим, да је у месецу Јуну био у Пешти. Иначе не знам ништа“.

Сведок Јован Којић запитан познајели неког Обратиновића рече: Ја сам тога човека истина видео, али пошто је он сам влашки говорио, а ја тог језика не знам, за то се свиње нисам ни разговарао. Видео сам га често, где говори са Србима, и где иде са разним сензалима; али, је ли се он састајао са Трифковићем и Станковићем, то не знам. Вест о убиству кнеза Михаила читали смо у једној телеграфичној депеши у „Пестер Лојду“. Станковића сам видео неколико дана пре убиства кнежева у „белој лађи“, и видео сам га и после катастрофе; али је ли он био овде оног дана, када се извршило убиство, то не знам. Трифковић познајем само по виђењу, и нисам га видео никад у друштву ових људи. —

Затим је и сведок Стеван В. Поповић, који је учитељ био Карађорђевићеве деце, испитан. Међу осталом рече на питање, што зна о неком писму, да се то писмо односи на неко дело, што га је неки Аца Поповић написао. Овај је био код кнеза, и донео му је један рукопис под насловом „Ценет“. Понудио је младом кнезу своју књигу на посвету. Ја тога господина нисам видео, али један дан после њега, дође к мени кнез и рече ми, да му је Аца Поповић понудио своје дело. Кнез је прочитао спис, дао је и другима да га прочитају, па је дошао до уверења, да посвету у томе делу његов син не може примити. Мени је наложено, да списатељу то јавим, и ја сам то учинио у овоме писму.

Затим положи сведоци заклетву. Председник рече: Сутра у 9 часова у јутру продужићемо расправу. (Крај седнице у 1 час после подне.)

(Наставиће се.)